

Het Schrijvertje

IVN Roermond e.o.

Winter 2021

Jaargang 32, nummer 1

Van de redactie

Door Frans Hendrixx

Er staat in deze editie veel over nieuwe initiatieven. Ondanks het beperkende dat corona en de daaruit voortvloeiende regels ons oplegt, is er beweging. Mooi en iets om trots op te zijn.

Nieuw leven in het gidsencontact, jeugdactiviteiten, de activiteitencommissie, communicatie enz. U leest erover!

En voor ons als redactie is het een genoegen om het blad samen te stellen. We krijgen materiaal aangeboden waarmee we denken aan een brede interesse te kunnen voldoen. Althans, dat krijgen we vaak te horen. Desalniettemin is het goed voor ons om ook te horen wat beter kan en waar u het blad mee aangevuld zou willen zien.

Schroom niet, we staan er open voor.

We zijn met z'n allen, en dan bedoelen we de gehele wereldbevolking, gestruikeld over de gevolgen van de uitgelopen pandemie. Alles is nieuw, is een eerste keer. Voor de overheid, het bedrijfsleven enz. Maar ook voor kleinere verbanden zoals het IVN en i.c. onze afdeling. Hier en

daar was er aarzeling wat wel en niet mogelijk was en mocht binnen de afgekondigde maatregelen. En zie hier; we hebben onze weg gevonden. We zoeken de mogelijkheden en laten het streven naar activiteit prevaleren. Super!

Omdat door de steeds weer wisselende mogelijkheden snel gehandeld moet worden, hebben we korte lijnen nodig en dat gaat de **IVN Roermond e.o. nieuwsbrief** worden. Die gaat binnenkort de 'lucht' in. U hoort hier meer over. Verder gaat Facebook en Instagram een rol spelen in de communicatie. Hoe, dat weet de redactie nog niet maar daar zal snel duidelijkheid over komen.

Allereerst gaan we de feestdagen in en wensen wij dat u er veel plezier aan beleeft en vooral dat u gezond blijft.

Met een hartelijke groet,
het redactieteam van Het Schrijvertje

O ja, de inleverdatum voor kopij voor het lentenummer is 20 februari.

Het IVN-excursieloket Midden-Limburg, onderdeel van NatuurexcursiesLimburg.nl, het portaal waar aanvragen gedaan kunnen worden voor een wandeling of excursie, werd tot nu bemand door Frans Hendrixx. Maar m.i.v. november gaat Ruud Snijders dit overnemen. Hij gaat de aanvragen beantwoorden en zoekt de passende gidsen er bij.

Ruud zat al dicht bij het excursieloket omdat hij als lid van de provinciale communicatiewerkgroep mede vorm heeft gegeven aan inhoud en vormgeving.

Van de bestuurstafel

Nieuws van de afdeling

Het jaarprogramma 2022 nadert zijn voltooiing en zit weer vol leerzame activiteiten. Wij hopen uiteraard dat de COVID-maatregelen geen belemmering zullen geven. Wij zullen aan het begin van het jaar een kennismakingsavond organiseren voor nieuwe leden.

Daarnaast zal een planning gemaakt worden voor de ALV. Hierover zullen alle leden tijdig worden geïnformeerd. Verder zal de jeugdcommissie een nieuwe impuls krijgen. Deze zal worden omgedoopt tot 'jeugdactiviteitenwerkgroep'. Uiteraard ondersteunen wij dit initiatief als bestuur. Meer hierover is verderop in Het Schrijvertje te lezen.

Ook de interne en externe communicatie krijgt een nieuwe impuls. Er wordt gewerkt aan een nieuwsbrief waarin we in de toekomst maandelijks willen gaan communiceren met leden en niet-leden. Verder wordt er een Instagramaccount opgezet om ruimte te bieden aan onze leden om foto's, filmpjes en momenten uit de natuur te kunnen delen. Meer hierover zal later bekend worden gemaakt. Om alvast een database op te bouwen kunnen foto's gestuurd worden naar communicatie@ivnroermond.nl. Dit niet te verwarren met de inzendingen voor de Groene Camera Trofee. Die gaan naar het vertrouwde adres fotomaster@ivnroermond.nl.

Nieuws van de Landelijke Raad

Verhoging afdracht. Tijdens de Landelijke Raad van 10 april 2021 is het voorstel voor het verhogen van de afdracht aan de landelijke vereniging en de adviescontributie goedgekeurd. Per 1 januari 2023 zal de afdracht per lid €12,50 bedragen (is nu €12,-) en de adviescontributie wordt verhoogd naar € 25,- (is nu € 24,-). De afdracht voor huisgenootleden blijft gelijk op €2,-.

Bestuur IVN Roermond e.o.

Voorzitter	Peter Kessing voorzitter@ivnroermond.nl
Secretaris	Rob van Vugt secretariaat@ivnroermond.nl
Penningmeester	Yves Monod de Froideville penningmeester@ivnroermond.nl
Bestuurslid	Astrid Janissen astrid.janissen@ivnroermond.nl
Bestuurslid	Pieter Fritz pieter.fritz@ivnroermond.nl

Email: bestuur@ivnroermond.nl

Van de voorzitter

Het afgelopen jaar kenmerkte zich vooral doordat activiteiten geen doorgang konden vinden wegens de coronapandemie. Gelukkig konden wij deze vanaf eind augustus weer oppakken. Het komende jaar komen wij weer met een mooi jaarprogramma.

De boodschap van het IVN blijft desalniettemin nog steeds actueel zoals verwoord in de meerjarenvisie van het IVN.

We zien een trend dat mensen, zeker sinds de coronapandemie, meer behoefte hebben aan een groene en natuurlijke omgeving. Toch voelen mensen ook onmacht; wat kunnen zij als individu doen aan het herstel van onze relatie met de natuur?

Dit is hét moment om de balans tussen mens en natuur te herstellen. Daarvoor is een transitie nodig. Met enkel vertellen dat we beter voor de natuur moeten zorgen slaan we de plank mis. Die boodschap lijkt al decennialang te weinig effect te hebben op de houding van mensen ten opzichte van de natuur. Pas wanneer we ons verbonden voelen met de natuur, ontstaat de betrokkenheid die nodig is om het verschil te maken. Daarom brengen wij zoveel mogelijk mensen opnieuw in contact met de natuur. Ons belangrijkste instrument hiervoor is natuurbeleving- en educatie. Het strekt zich uit tot natuur in onze leef- en werkomgeving, vrijetijdsbesteding in de natuur en het bewustzijn dat de natuur bijdraagt aan een gezond en gelukkig leven. Door mensen op zoveel mogelijk plekken te verbinden met de natuur hopen we bij te dragen aan een meer natuurinclusief Nederland. Een samenleving waarin natuur een logisch en wezenlijk onderdeel vormt van alles wat we doen. Niet als een mooi decor maar als partner, als leermeester, als ons thuis.

We streven naar een wereld waar het contact tussen mens en natuur weer hersteld is en waar de biodiversiteit een opmars maakt en duurzaamheid vanzelfsprekend is.

Het bestuur wenst al onze leden fijne feestdagen en een voorspoedig en gezond 2022 toe.

Traditionele Kerstwandeling

LET OP: gewijzigde aanvangstijd

Zondag 26 december 2021

Aanvang: 11 u; duur 3 uur

Startpunt: de Uffelse Molen, Uffelsestraat 5, 6012 RM Haler

Gidsen: Hermien Hendriks, Michiel Stemkens, René Horsten

Vooraf aanmelden verplicht via rene.horsten@ivnroermond.nl

Colofon

Nummer 127, december 2021

Voorpagina: foto's Frans Hendriks

- Damwild, voorm. munitiedepot

R.A.F. Brüggen

- Lange Vlieter, Heel-Beegden

Redactie:

Frans Hendriks, Laur Lennards,

Frank Heinen, Marieke Michels

Vormgeving:

Frans Hendriks, Marieke Michels

Email:

hetschrijvertje@ivnroermond.nl

Print: Editoo B.V. - www.editoo.nl

Website: www.ivnroermond.nl

Ledenadministratie: ledenadmini-

nistratie@ivnroermond.nl

Bankrekening:

NL18RABO 0135 8373 67

Inhoudsopgave

- 2 - Van de redactie
- Van de bestuurstafel
- 3 - Van de voorzitter
- 4 - De Vuilbenden in een ander perspectief
- 7 - Kennismakingsbijeenkomst nieuwe gidsen
- 8 - Junior Rangers van de Meinweg
- 9 - Jeugdactiviteiten
- 10 - Nieuwe natuurgidsen stellen zich voor
- 12 - Activiteitenkalenders
- 11 - IVN Bomenfestival
- 15 - Wolfenvogels gevolgd
- 16 - Vacature communicatie
- Nieuws over egelopvang
- 18 - Een ongestreken hemd
- 20 - Porseleinzwam
- Van de Progr.commissie
- 21 - IVN Bomenfestival
- 22 - Wegbermplanten Leudal
- 23 - Natuur en gezondheid
- Challenge

Onze sponsors vindt u op de pagina's 7, 11, 14, 22 en 24

Meer informatie over onze afdeling en haar activiteiten kunt u geactualiseerd vinden op onze website www.ivnroermond.nl.

De Vuilbemden in een ander perspectief

Een korte impressie van mijn kanotocht door de Vuilbemden voor een fotoreportage.
Ik hoor de mensen denken, hoezo, met een kano?

Door Peter Keijzer

Het hoogwater van afgelopen juli was er de oorzaak van dat dit natuurgebied ten prooi viel aan de Maas. Daar waar we normaal lopen stond nu ruim 2-3 meter water.

Het nodige menselijk leed was van dichtbij sterk voelbaar; ondanks dat, nam ik het besluit om ook de andere kant van deze ramp "De Natuur" te laten zien.

Vele uren ben ik op het water geweest en heb honderden foto's gemaakt.

De overstroming heeft een geweldige impact op de natuur, o.a. op het bodemleven, insecten en zoogdieren; velen zijn verdrongen.

Het zal jaren duren voordat het zich weer heeft hersteld en er zullen ongetwijfeld soorten zijn verdwenen en mogelijk nieuwe bij zijn gekomen, bijvoorbeeld middels plantenzaden die door de Maas worden meegevoerd.

Zondag 17 juli, het is nog schemerig als ik de kano te water laat. Het is windstil met een heldere hemel en het water is nog verder gestegen, het is zo vlak als een spiegel.

Het valt mij telkens op dat de zondagochtenden veel stiller zijn dan de andere dagen, de verkeersintensiteit is laag en de mensen worden pas later actief. Een perfect moment om de natuur in te trekken.

Gisteravond vertelde mijn buurman dat hij de beverburcht die in de Vuilbemden ligt, voorbij heeft zien drijven. Wat zou er met de bevers gebeurd zijn, dakloos geworden met

hun jongen? Met deze vraag in mijn gedachten duw ik de kano af en begin aan een bijzondere tocht.

De kano glijdt over een spiegel, zo vlak is het water; al de ingrediënten zijn aanwezig voor een veelbelovend foto-verhaal.

Mijn zintuigen staan op scherp: ik wil graag de bevers vinden. Deze familie zijn zo'n beetje onze burens, hun burcht lag op korte afstand van ons huis.

De kano glijdt rustig verder, dan hoor ik plots het klappen van een beverstaart op het water; daarop volgt vanuit een andere richting een respons van een tweede bever met enkele flinke slagen op het water.

Zouden ze zo communiceren om onderling contact te houden? Ik geloof zelf dat het zo is maar weet het niet zeker.

Normaal is klappen van hun staart een waarschuwing voor gevaar.

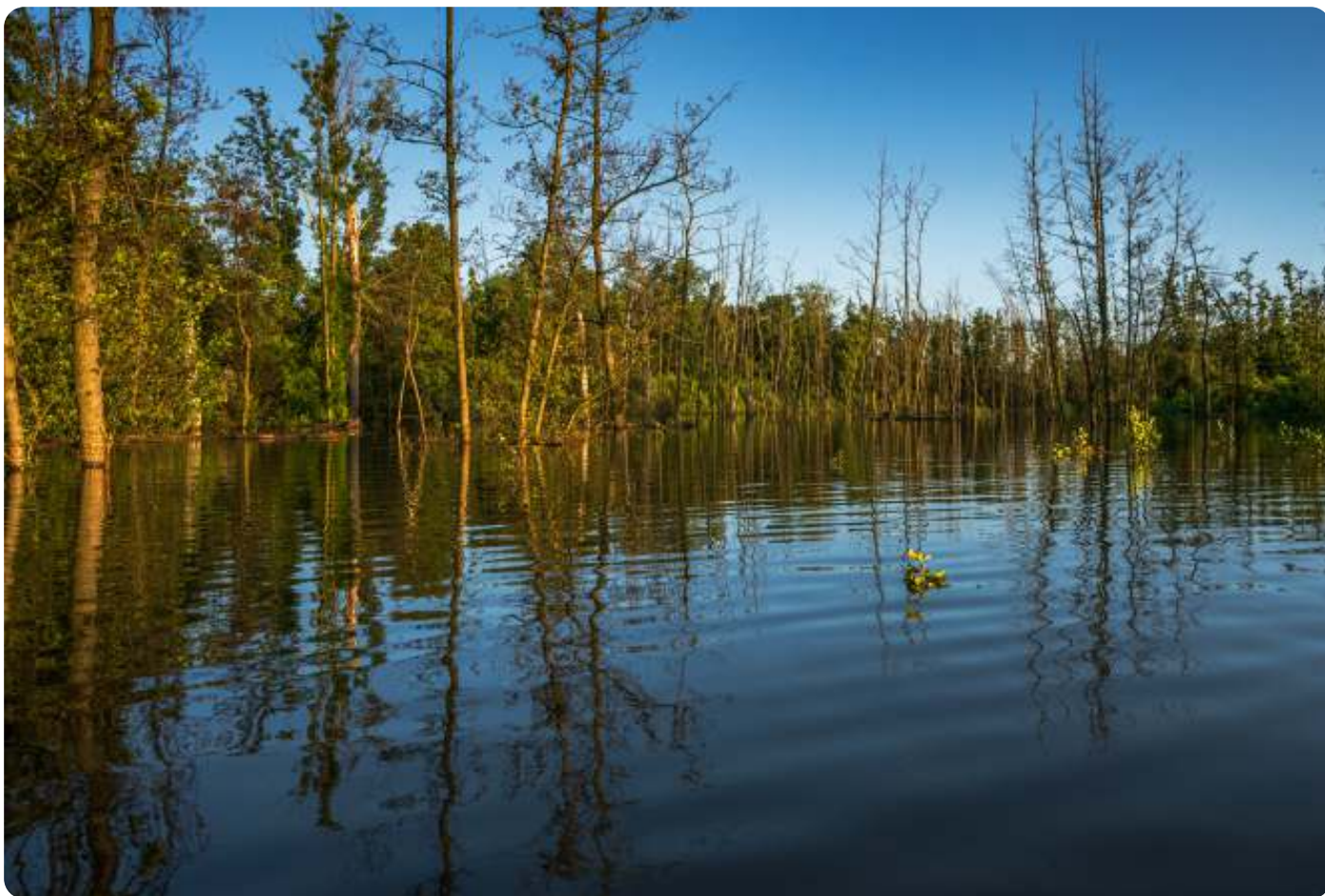

Is de kano het gevaar? Nee onmogelijk want ik lig ver genoeg weg, ze kunnen me niet waarnemen of ruiken.

Rustig vaar ik richting het geluid, dan zie ik in de verte een bever. Hij of zij zwemt net met zijn kopje boven het water.

Nu maar stil gaan liggen en afwachten, de bever komt mijn richting op; spannend, hij nadert de kano tot op 10 meter en heeft niets in de gaten en zwemt elegant voorbij. Rustig maak ik een foto met de sluiters op stil om niets te verstoren.

Wat een prachtige ervaring, even nagenieten van dit moment en hem verder met rust laten.

Het landschap wat normaal overwoekerd is met struiken, zwarte elzen en grassen is veranderd in een soort mangrovebos. Dit geeft een surrealistisch beeld en straalt rust uit.

Op de drijvende boomstammen en boven het water uitstekende dode bomen zitten duizenden slakken die proberen hun hachje te redden, niet wetende dat de spreeuwen en groene spechten een feestmaaltje gepresenteerd krijgen en zich op deze lekkernij storten.

De groene spechten zijn behoorlijk schuw en lastig te fotograferen maar door deze omstandigheden gedragen ze zich anders. Er zit een koppeltje in een dode boom en ik drijf rustig hun kant op en kom tot zeer korte afstand. Mooi dat dit lukt om zo dichtbij te komen. Na enkele minuten vliegen ze weg en gaan een slakkenmaaltje nuttigen op zo'n 50 meter van mij vandaan.

Nog in gedachten ga ik verder naar de locatie waar de beverburcht was, misschien zijn er nog bevers. Gelukkig, er zwemt een bever die eventjes later uit het water komt en zich nestelt op een boomstam van de oude burcht om zich uitgebreid te poetsen. Met mijn verrekijker zoek ik de

omgeving af of er nog meer bevers zijn, maar helaas geen teken van de anderen familieleden.

Het ziet er naar uit dat de beverfamilie uit elkaar is gevallen en zwervende is, hoe zal het de jongen vergaan? Veel vraagtekens, we zullen het nooit te weten komen.

Na 15 minuten observeren besluit ik verder te gaan naar een ander stuk van de Vuilbenden en zie ik iets drijven in het water: het is een dood reekalf dit zal niet het enige slachtoffer zijn.

Ja, het hoogwater eist zijn tol.

Inmiddels zijn er uren verstreken en staat de zon hoger aan de hemel, het wordt tijd om naar huis te gaan.

De volgende dag de kano weer in, om nogmaals op ontdekkingstocht te gaan, ook deze ochtend is heel speciaal omdat nu het water weer aan het zakken is.

De bevers zijn niet meer teruggekeerd naar hun oude plek. Hopelijk hebben ze elders een goed onderkomen gevonden.

Kennismakingsbijeenkomst nieuwe gidsen IVN Roermond e.o.

Door Finus van Cadsand

In juni 2021 hebben 20 Natuurgidsen hun diploma in ontvangst genomen in de Keverberg in Kessel. Daarvan waren er 10 die bij IVN Roermond e.o. (kortweg IVN) horen.

Zaterdag 18 september 2021, met schitterend weer en op een prachtige locatie, was er een bijeenkomst waar de nieuwe gidsen konden kennis maken met het bestuur, de verschillende werkgroepen en commissies binnen het IVN. Het omgekeerde is natuurlijk ook gebeurd: de groepen kregen een beeld van de nieuwe gidsen.

Werkgroepen en commissies:

Bestuur, fotowerkgroep, communicatiewerkgroep, vogelwerkgroep, plantenwerkgroep, werkgroep amfibieën en reptielen, zoogdierwerkgroep, heidewerkgroep, vlinderwerkgroep, natuurclub De speurneuzen, programmacommissie, macrofaunawerkgroep, jeugdcommissie, excursieloket, webmaster, redactie Het Schrijvertje.

Het was prima georganiseerd door o.a. René Horsten. Al viel wel op dat het gezelschap soms lastig te stoppen was.

De bijeenkomst was bij het Pesthuisje in de tuin van zorgcentrum Sint Elisabeth. Eerst werden we verwend met koffie of thee met vlaai. Daarna was er een rondje (nou ja rondje) waar iedereen zich kort voorstelde. Hierbij

leek het erop dat vanwege het gebrek aan bijeenkomsten tijdens de coronaperiode er nu overvloedig spraakwater was.

Hierbij werd duidelijk dat er veel behoefte is aan visie en hulp voor het betrekken van jeugd bij de natuur en het IVN. Ook is het gewenst dat er een vorm ontstaat waarbij de verschillende werkgroepen meer samenhang krijgen. Een nieuw benoemde gidsenwerkgroep zal daarvoor plannen uitwerken.

Ook de webmasterfunctie en het excursieloket kunnen wel versterking gebruiken, maar dat werd niet subiet ingevuld.

Uiteraard werd er daarna over het terrein gewandeld om zo ook met verschillende mensen nader kennis te maken. Maar ook om het Elisabethpad en een daarbij behorende boom, een werkelijk prachtige berceau, te bekijken.

Er is door de verschillende werkgroepen goed geïnventariseerd welke van de nieuwe gidsen waarvoor te porren zijn.

Daarna werd er van een heerlijk en welverdiend drankje genoten.

Verderop in dit blad stellen enkele van de nieuwe gidsen zich voor (redactie).

Boekhandel en Antiquariaat

BOOM

Neerstraat 31a, 6041 KA Roermond

Nieuwe en antiquarische boeken over natuur en heemkunde, 2e hands literatuur en boeken over geschiedenis, kunst en nog veel meer !

Woensdag, vrijdag, zaterdag open van 11.00 - 17.00
Donderdag open van 14.00 - 17.00 uur

telefoon: 0475 - 33 46 65 | e-mail: boomboekhandel@freeler.nl

Foto Finus van Cadsand

Denkt u aan het betalen van de jaarlijkse contributie? Als het goed is heeft u hierover al bericht gehad maar een herinnering kan nooit kwaad. Onze penningmeester heeft een complexe taak en hoe sneller de betalingen bij hem binnen zijn, hoe efficiënter hij zijn werk kan doen.

Voor slechts twee euro per maand bent u lid en kunt u gratis deelnemen aan lezingen en excursies. En, niet te vergeten; u krijgt vier keer per jaar Het Schrijvertje.

Junior Rangers van de Meinweg

Door Frans Tegels

Junior Rangers zijn jongeren tussen 12 en 18 jaar die zich samen inzetten voor het Nationaal Park De Meinweg door allerlei buitenactiviteiten. Zij leren in de praktijk over het beschermde gebied en zijn actief in de natuur. Regelmatig doen ze mee aan natuurwerkdagen. In de Meinweg is een groepje van zes jongeren maandelijks actief die vallen onder IVN Roermond e.o.. Begeleiding aan de groep geven Pauline Bongers en Frans Tegels.

Op zoek naar waterleven

Na een periode waarin we vanwege de coronaregels geen activiteiten konden organiseren, kregen we op 2 juni bericht dat we weer konden starten. Wel hadden we wel regelmatig contact gehouden via onze ranger-WhatsApp-groep. Deze hebben we vooral gebruikt om leuke natuurwaarnemingen aan elkaar door te geven.

Op 19 juni kwamen we weer voor de eerste keer bij elkaar voor een natuurexcursie door het Swalmdal. Sinds de start van Meinweg nieuwe stijl valt het Swalmdal immers ook binnen het nationaal park. Tijdens deze excursie maakten de rangers kennis met de rijke natuur van dit Natura-2000-gebied. Toen bleek ook dat de rangers nog ons jaarlijks kampweekend zouden willen houden. Dat hebben we georganiseerd in augustus.

Kamperen mochten we bij de zorgboerderij van de familie Dings in Asselt. De eerste avond gingen we op zoek naar de amfibieën van het gebied de Vuilbenden. We troffen onder andere de kleine alpenwatersalamander, groene en

Moerassprinkhaan

bruine kikkers en een grote hoeveelheid kleine padden aan. Leuk was daarnaast de waarneming van diverse sprinkhaansoorten waaronder van de moerassprinkhaan, de groene en de rode variant, en de sabelsprinkhaan die alleen al vanwege zijn grootte altijd leuk is wanneer je hem ontdekt. Ook verschillende spinnen landden in ons loeppotje.

Tijdens een kampweekend is een vast programma- onderdeel een werkactiviteit voor de natuur in de omgeving. De volgende dag ruimden we daarom, op verzoek van onze gastboerderij, zwerfvuil rond de Asseltse Plassen. Dat was daar via het hoogwater terecht gekomen. Daarbij bleek dat er vooral enorme hoeveelheden plastic waren meegebracht door het water. In de namiddag gelegenheid om de natuur te bestuderen rond de boerderij en tijd om uit te rusten. In de avond op zoek naar nachtvinders. Daarvoor hadden we een vlinderval opgesteld en een boom ingestreken met een zelf gemaakt lokmiddel. Achteraf bleek dat eigenlijk niet nodig te zijn, omdat er een aantal vlin- derstruiken in de tuin van de boerderij stond. Die wisten met hun sterke geur een grote verscheidenheid aan nachtvinders te trekken. Naast een groot aantal verschil- lende uilensoorten, troffen we onder andere aan de Spaanse vlag, 't huismoedertje, rood weeskind en koli- brievlinder. De volgende morgen gingen de rangers er nog eens op uit om nog wat insecten te vangen. Tussen de brandnetels werden grote aantallen rupsen aangetroffen van de dagpauwoog. Daarvan werden een aantal door

Benjamin in een bakje meegenomen om te laten verpoppen. In september bleek dat goed gelukt te zijn. De vlinders waren al uitgekomen en weer vrijgelaten in de natuur. Een leuk en geslaagd experiment dus.

Op 25 september organiseerden de rangers een gezinsactiviteit in het kader van de Beleefweek Limburg. Daarbij staat de plaats van de insecten in de natuur centraal. Gezinnen met kinderen gingen met de Junior Rangers op een spannende zoektocht door de insectenwereld van de Meinweg. Daarbij kon de vangst ook door de microscoop worden bekeken. Alhoewel de deelname in het begin een beetje langzaam op gang kwam, konden de rangers aan het einde van de dag zeker spreken van een geslaagde activiteit. Het zoeken en vangen van vlinders, spinnen en sprinkhanen was favoriet.

Vliegend hert tijdens de Beleefweek

Elf oktober waren de rangers actief in natuurgebied de Stadsweide bij Roermond op en rond de natuurplas de Stille. Een prachtig natuurgebied dat een bezoekje meer dan waard is. In samenwerking met John Dritty van Staatsbosbeheer werd deze plas ontdaan van een enorme hoeveelheid zwerfvuil, daar beland tijdens het afgelopen hoogwater. Hiervoor was John aangereisd met een aan-

Opruimactie langs de Maas

hanger met een bootje en de nodige ruimmaterialen. De rangers waren zo gedreven, dat de klus aan het einde van de morgen was geklaard. Iedereen vond het een hartstikke leuke activiteit die voor herhaling vatbaar was. Daarna gingen we voor een klein kampvuurtje naar ons eigen beverobservatieplatform in de Weerd. Toen een van de ouders ons nog trakteerde op warme chocomel en een ver-snapering, kon de dag niet meer stuk.

Wie de jeugd heeft, heeft de toekomst! Aanvulling van de groep is hartstikke welkom.

Eventuele aanmeldingen kunnen plaatsvinden bij Marije Geenevasen, van het IVN. Stuur een e-mail aan m.geenevasen@ivnlimburg.nl

Foto's bij dit artikel zijn aangeleverd door de auteur.

Jeugdactiviteiten

Door Pieter Fritz

Als IVN Roermond en omstreken beseffen we maar al te goed dat de jeugd de toekomst heeft en vinden wij het heel belangrijk dat onze connectie en verbinding naar deze doelgroep wordt vergroot en versterkt. Daarom is besloten om de huidige jeugdcommissie binnen IVN Roermond e.o. een extra impuls te geven en om te dopen tot een 'jeugdactiviteitenwerkgroep'. Onder leiding van Paul Monod de Froideville en Pieter Fritz is er een werkgroep gevormd waarbij inmiddels een aantal leden zich hebben aangesloten. Zo zijn Nico Verstedden en Eef Schoffelen de werkgroep komen versterken. Via Hans Leushuis werken we ook nauw samen met Groen Hart Leudal. Momenteel zijn we nog de verdere kaders en activiteiten aan het definiëren en zijn we o.a. met IVN Limburg in gesprek om te kijken hoe we kunnen samenwerken. Een ieder die graag mee wilt denken of ook graag in de toekomst activiteiten richting de jeugd wilt (mede)opzetten of organiseren kan zich aanmelden door een mailtje te sturen naar: jeugdactiviteitenwerkgroep@ivnroermond.nl

De nieuwe natuurgidsen stellen zich voor

Na een pittige opleiding onder beperkende omstandigheden van circa anderhalf jaar is er aan twintig natuurgidsen in Midden--Limburg op 19 juni j.l. een diploma uitgereikt. Van die twintig zijn er tien lid van de afdeling Roermond en wij willen ze in de gelegenheid stellen zich voor te stellen. Hieronder het resultaat.

Erik Nevels

Toen ik in 2019 in een weekblad de oproep voor deelnemers aan de opleiding tot natuurgids voorbij zag komen, heb ik niet lang getwijfeld en mezelf aangemeld. Altijd al geïnteresseerd en begaan met de natuur, wilde ik mijn kennis ervan graag uitbreiden. Ook bij het uitoefenen van mijn grote passie, het fotograferen van de natuur, komt kennis ervan goed van pas. Inmiddels ben ik geslaagd voor de opleiding en ben ik een boel kennis rijker. Naast actieve deelname aan de fotowerkgroep van het IVN wil ik mijn mooiste natuurfoto's graag aanbieden aan de redactie van Het Schrijvertje. Als ze in het tijdschrift worden geplaatst kunnen meer natuurliefhebbers ervan genieten.

Finus van Cadsand

In het kader van mijn 'Limburgeringscursus', sinds 2008 wonen wij in Roggel, denk ik dat iedereen die dat kan wat moet bijdragen aan het verenigingswerk. Waar word ik blij van? Wandelen in de natuur, dingen ontdekken en andere mensen daar ook enthousiast voor maken. De aanleiding om bij IVN te kijken was een door IVN-gidsen begeleide wandeling die mijn zus in Ulvenhout organiseerde voor haar 60e verjaardag. Daarna kwam ik er bij het Bezoekerscentrum Leudal achter dat er een IVN-cursus voor natuurgidsen werd gestart en heb ik daar aan meegedaan.

Mijn interesses zijn breed en divers, maar zoogdieren, (roof)vogels, mossen, paddenstoelen en grassen steken er wel bovenuit. Al kan dat veranderen door wat je zoal tegenkomt aan interessante zaken. Oh ja, geschiedenis is ook altijd leuk.

Joke van Rooijen

Vroeger gingen mijn broertjes, mijn zusje en ik iedere dag naar de oppas. Daar, in hun kleine keuken, zaten we aan tafel en aten we boterhammetjes. Aan de muur boven de houten keukenbank hing een schilderijtje met een gedicht van Guido Gezelle. Nog steeds ken ik het uit mijn hoofd:
Mij spreekt de blomme een tale
mij is het kruid beleefd
mij groet het altemale
dat god geschapen heeft.

Al kon ik de woorden lezen, begrijpen deed ik de tekst toen nog niet. Maar nu geef ik er de betekenis aan dat bloemen, kruiden en alles wat op aarde leeft waardevol is om gekend te worden. En om dat alles te leren kennen, heb ik de opleiding gedaan. En om te blijven leren, daag ik mezelf uit om gids te zijn en zo steeds weer nieuwe dingen bij te leren.

Je ziet het aan deze manier van voorstellen. Ik houd van verhalen.

Wil je graag jouw excursie verfraaien met leuke weetjes of een spannend verhaal? Dan wil ik graag met jou op pad. Ik woon tussen Heel en Grathem daarom gaat mijn voorkeur voor gidsen uit naar het Leudal, Beegderheide en de Tuspeel.

Gidsen aan het werk, foto inzending Groene Camera Trofee

Willem Keijsers

Hallo, ik ben Willem Keijsers, één van de 20 nieuwe natuurgidsen. Ik ben woonachtig in het mooie Sint Odiliënberg. Op aanraden van een (nu) goede kennis ben ik aan de cursus begonnen. Met name om meer te weten van onze mooie natuur. Sinds 1,5 jaar ben ik gepensioneerd, na 40 jaar werkzaam te zijn geweest als fysiotherapeut binnen de zorg voor verstandelijk gehandicapten. Hier ging mijn voorkeur uit naar mensen met een zeer laag ontwikkelingsniveau.

De cursus heeft mij anders naar de natuur laten kijken. Op mijn langeafstandswandeling samen met mijn partner zie ik meer en kan ik beter verklaren waarom het er zo uitziet. Dus meer en anders genieten van de omgeving. Ons onderzoeksgebied voor de cursus is het Hoosden te Sint Odiliënberg, en dan vooral het noordelijke deel. Onlangs heb ik me aangesloten bij de Speurneuzen en blinden- en slechtiendenwandeling. De mens met een beperking (of als je anders wilt kijken: met een uitdaging): daar ligt mijn hart/uitdaging.

Nettie Sleutels

De meeste mensen kennen mij als Leudahlia, de heks uit het Leudal, maar buiten Halloween tijden ben ik gewoon Nettie Sleutels.

Mijn reden om aan de Natuurgidsencursus deel te nemen was mijn liefde voor de natuur, maar voornamelijk de wens om mijn netwerk onder Natuurgidsen uit te breiden.

Als Groen Hart Leudal natuur- en jeugdgids en als dusdanig deelnemer aan de Koppelgroep Gidsen, die de taak heeft aangevraagd excursies van een gids te voorzien, bleek geregeld de poule van gidsen niet voldoende om uit te putten.

Mijn groene hart ligt voornamelijk bij het werken met kinderen en jongeren en wel om hen de liefde, de verbazing en het enthousiasme van en voor wat er leeft en groeit en ons altijd weer boeit, te laten proeven. Als hobby heeft "eten uit de natuur" mijn speciale interesse. En dit probeer ik vooral in de praktijk te brengen in mijn dagelijkse maaltijd en als vrijwilliger bij het Voedselbos van Zuidenwind in Heibloem. Het samenzijn met andere natuurvrienden geeft altijd genoeg gespreksstof en daar hoop ik nog lang van te kunnen genieten.

Ruud Snijders

Foto- en videograaf, vormgever en communicatieconsultant. Na enige jaren actief te zijn binnen IVN, zowel bestuurlijk als in diverse werkgroepen binnen de afdeling en voor het district, wilde ik wat meer verbreding van mijn natuurkennis en verdieping op het gebied van gidsvaardigheden. Het volgen van IVN-Natuurgidsenopleiding is dan een logische stap. Het was een mooie en leerzame er-

varing. Zeker onder de bijzondere omstandigheden. De eerste excursies heb ik al 'gediplomeerd' mogen gidsen en hopelijk volgen er nog vele. Buiten natuurgids ben ik ook nog Coördinator Excursieloket Midden-Limburg en lid Communicatiewerkgroep district Limburg.

Foto Rooijmans

www.fotorooijmans.nl

Markt 10 - 6021CD - Budel
tel. 0495-494890
h.rooijmans1@chello.nl

SWAROVSKI

Al jaren zijn wij het adres voor Swarovski verrekijkers, spottingscopes en toebehoren.

Met gedegen advies en eindeloos geduld staan we u terzijde in uw keuze voor het juiste Swarovski produkt.

Een produkt dat beschouwd mag worden als de "Rolls Royce" onder de optiek. De "Swarovision" bijvoorbeeld wordt op 140 punten op kwaliteit gecontroleerd. Daardoor ontstaat een produkt waarop met een gerust hart 10 jaar garantie wordt gegeven.

SWAROVSKI OPTIK DIGISCOPING

Dankzij de DCB II, TLS-APO en iPhone adapter gaat de fascinerende wereld van SUPER-TELE-FOTOGRAFIE voor u open.

Met gemak haalt u het moeizaam te benaderen dier 40...50...60 maal dichterbij. Vogels en wild fotograferen was nog nooit zo gemakkelijk!

"Met 35 jaar ervaring in fotografie kunnen wij uiteraard een schat aan informatie en adviezen verstrekken, waardoor goede resultaten meteen haalbaar zijn."

Het assortiment van Swarovski omvat meer dan 30 kijkers en telescopen.

SWAROVSKI OPTIK

Activiteitenkalenders januari - april 2022

LET OP: Alle activiteiten onder voorbehoud! Kijk op de website www.ivnroermond.nl voor actuele gegevens.

Jaarprogramma algemeen

Zondag 26 december 2021

Traditionele kerstwandeling

Aanvang: 11.00 uur; duur 3 uur

Startpunt: de Uffelse Molen, Uffelsestraat 5, 6012 RM Haler

Gidsen: Hermien Hendrikx, Michiel Stemkens en René Horsten

Vooraf aanmelden verplicht via rene.horsten@ivnroermond.nl

Zaterdag 15 januari

'Volle maantocht', De Meinweg

Aanvang: 19.00 uur

Startpunt: Hotel St. Ludwig, Station 22, Vlodrop

Gidsen: Hermien Hendrikx en Leo Koster

Na afloop soep en consumptie: eigen bijdrage €7

Vooraf aanmelden verplicht via renehorsten@ivnroermond.nl

Dinsdag 8 februari

Lezing 'de Das', inleider Friso Derikx

Aanvang: 19.30 uur

Plaats: Wijkgebouw Tegelarijveld,

Schepen van Hertefeltstraat 26A, Roermond

Woensdag 23 februari

Lezing 'Landschap en Wildlife Antarctica'

Inleider Otto Plantema

Aanvang: 19.30 uur

Plaats: Gemeenschapshuis 't Leuke

Leukenstraat 6, Beegden

Donderdag 17 maart

Lezing 'Klimaat en biodiversiteit'

Inleider Ad Havermans

Aanvang: 19.30 uur

Plaats: Gemeenschapshuis 't Leuke
Leukenstraat 6, Beegden

Vrijdag 25 maart

Opschoonactie Maas, Buggenum

Aanvang: 9:00 uur, duur 3 uur

Startpunt: picknickplaats hoek

Dorpsstraat/Groeneweg, Buggenum

Vooraf aanmelden via renehorsten@ivnroermond.nl

Inzending Groene Camera Trofee

Zaterdag 9 april

Opschoonactie Maas, Hanssummerweerd, Asselt

Aanvang: 9:00 uur, duur: 3 uur

Verzamelpunt: picknick-/parkeerplaats

hoek Vissersweg/Eind, Asselt/Swalmen

Vooraf aanmelden via renehorsten@ivnroermond.nl

Maandag 18 april 2022

Excursie voorjaarsflora, Elsloo

Aanvang: 13.00 uur

Startpunt: Kasteel Elsloo, Maasberg 1, Elsloo

Gidsen: Hermien Hendrikx en René Horsten

Carpoolen: 12.30 uur vanaf St. Joosterweg, Maasbracht

Plantenwerkgroep

Zaterdag 22 januari

Determinatie loofhout/gallen

9.00 uur, Bezoekerscentrum Leudal

Parkeren: Parkeerplaats Staatsbosbeheer
Roggelseweg 58, 6081 NP Haelen

Zaterdag 19 februari

Mossen determineren

9.00 uur, Bezoekerscentrum Leudal

Parkeren: Parkeerplaats Staatsbosbeheer
Roggelseweg 58, 6081 NP Haelen

Inzending Groene Camera Trofee

Zaterdag 19 maart

Mossen praktijk

9.00 uur Kloostertuin St. Elisabeth

Parkeren: Parkeerplaats Staatsbosbeheer
Roggelseweg 58, 6081 NP Haelen

Zaterdag 23 april

9.00 uur, p-plaats

Voorjaarsflora Elsloo

Kasteel Elsloo, Maasberg 1, 6181 GV Elsloo

Carpoolen vanaf Kasteel Hattem

Fotowerkgroep

Zondag 23 januari, zaterdag 12 maart
en zondag 24 april

Ruim voor de fotosessies ontvangen de leden van de fotowerkgroep info over plaats van samenkomst en fotografisch onderwerp waar aandacht aan wordt geschonken.

Interesse om een keer aan te sluiten? Dat kan. Stuur een mailtje naar: fotowerkgroep@ivnroermond.nl. Je ontvangt dan de nodige informatie.

Beleef de natuur

De Speurneuzen

Zaterdag 12 februari, 12 maart en 9 april
van 13.30 uur tot 16.15 uur

Plaats: café-restaurant De Busjop, Busschopsweg 9,
6093 AA Heythuysen. Tel. 0475-491139.

Vooraf aanmelden voor niet-leden verplicht:
speurneuzen@ivnroermond.nl

Vogelwerkgroep

Zondag 2 januari

Isabellagriend, Herten

8.30 uur Hoofdstraat 2, Herten

Zondag 6 februari

WML-plas Beegden/Heel.

8.30 uur Parkeerplaats sportpark, Baexemerweg Beegden

Zondag 6 maart

Munnichsbos, St. Odiliënberg

8.00 uur Parkeerplaats Natuurbegraafplaats,
Heidestraat St. Odiliënberg

Zondag 3 april

Blankwater, Boukoul

7.30 uur Parkeerplaats Hoenderberg, Boukoul

DE BUSJOP

eten en genieten

Reserveer via info@debusjop.nl of 0475-491139

Vraag naar de voorwaarden

HIGH FIVE

Naast het welbekende High Tea concept bieden wij nog vier extra varianten aan: High Beer, High Wine, High Kids en High Bob. Voor ieder wat wils en daarom kan deze High Five per gezelschap gecombineerd genuttigd worden.

Een avond als een echte VIP behandeld worden? Dat kan!

Laat u gratis ophalen en thuisbrengen door onze Limobob Service.

Een fijn vast gegeven:
ledere zondag

(Zonig, stralend ... ongeacht het weer!)

live muziek
vanaf 14.00 uur!

Verwenbon

Met deze Verwenbon zit u altijd goed.
Het cadeau wordt persoonlijk aan u toegezonden. Verwenbon, collega's en klanten weten: echt bij ons thuis!

Together
for a better life

wepa.eu/nl

WEPA Nederland B.V.
Boutestraat 125
NL 6071 JR Swalmen

wepa

janWelters

autoservice

APK Keuringsstation
Moderne diagnose apparatuur
Grote- en kleine beurten
Onderhoudsbeurten alle merken
auto's en lichte bedrijfswagens

Schadereparatie en expertises
Ruit reparatie en vervanging
Bandenservice, alle merken
Opslag banden
Airco-specialist reinigen en diagnose

Edisonweg 5a - 6101 XJ Echt - Tel: 0475 48 13 65
www.autoservicejanwelters.nl
www.facebook.com/autoservicejanwelters

Doe je mee aan onze
Groene Camera Trofee?

e-mail jouw foto's naar
fotomaster@ivnroermond.nl

Instituut voor natuureducatie en duurzaamheid

Wolvenvogels gevolgd

*Tekst: Ravenwerkgroep Nederland, ARK Natuurontwikkeling, Wageningen University & Research, Sovon, Zoogdiervereniging en Staatsbosbeheer.
Artikel geplaatst met toestemming van SOVON.*

Op Koningsdag zijn zes raven op de Veluwe voorzien van een gps-zender. Hierdoor kan er voor het eerst in Nederland onderzoek gedaan worden naar de verblijfplaatsen en het terreingebruik van jonge raven. Wat het extra spannend maakt is dat er sinds 2018 wolven leven op de Veluwe. Raven en wolven staan bekend om hun samenwerking bij het vinden van voedsel. Door het zenderen van de Veluwe raven hopen we ook meer te leren over deze samenwerking tussen wolf en raaf.

Als gevolg van bejaging, stierf de raaf in 1928 in Nederland uit. In een poging de raven weer terug te krijgen, werden halverwege vorige eeuw meer dan honderd raven geïmporteerd vanuit Duitsland. De jongen van deze Duitse dieren zijn in de vrije natuur losgelaten, waardoor er sinds 1976 weer raven in Nederland broeden. Momenteel broeden er ongeveer 180 paartjes in Nederland. Omdat de populatie nog steeds klein is, staat de raaf op de Rode Lijst.

Ook de wolf is na een afwezigheid van 150 jaar terug op de Veluwe. Het voedselweb wordt hierdoor completer. ARK Natuurontwikkeling en Wageningen University & Research hebben recent onderzoek opgestart naar de rol van de Veluwe wolven als aasleverancier voor andere aaseters. Ook is nog onbekend of aas deel uitmaakt van het dieet van wolven. Als vleeseter heeft de wolf een unieke rol in de kringloop van voedingsstoffen. Wolvenprooien of resten daarvan worden echter zelden gevonden. In 2020 lukte het voor het eerst om een recent gemelde prooi te onderzoeken. Dat leverde een indrukwekkend palet aan aaseters op.

Wolvenvogels

Uit onderzoek in het buitenland blijkt dat raven de wolven volgen, wetende dat er regelmatig verse kadavers achterblijven na een geslaagde jacht. Er zijn zelfs verhalen bekend waarin raven de wolven roepen wanneer zij een gemakkelijke, zwakke prooi lokaliseren. Nadat de wolven de prooi hebben buitgemaakt en zich hebben volgegeten, kunnen de raven smikkelen van het overgebleven kadaver. Daarnaast profiteren raven nog extra van de overblijfselen van een door wolven gedode prooi, omdat de raaf zelf niet in staat is de huid van een gestorven dier te doorboren. Wat opvalt is dat raven vaak als de kippen bij deze prooiresten zijn. Het is bijzonder hoe snel deze dieren – ook wel de ogen en oren van het bos genoemd – kadavers van wilde hoefdieren als edelhert en wild zwijn weten te vinden. De vraag kwam dan ook al snel op of de Veluwe raven de samenwerking met de wolven ook aangaan na een afwezigheid van 150 jaar. De Ravenwerkgroep Nederland, Wageningen University & Research, ARK Natuurontwikkeling en Sovon Vogelonderzoek Nederland onderzoeken dit samen en hebben daarvoor voor het eerst in Nederland raven voorzien van een zender. Ze werken hierin

samen met terreinbeheerders en het Wolvenmeldpunt van de Zoogdiervereniging. Het aanbrengen van de zenders is mede mogelijk gemaakt door De Wilde Boomverzorging en Deltamilieu Projecten.

Eerste gezenderde raven in Nederland

Er is nog relatief weinig bekend over de raven in Nederland: Hoe is het gesteld met de verspreiding en de uitwisseling van de dieren? Waar gaan jonge raven heen nadat ze uitvliegen en komen ze weer terug om in hun geboortegebied te broeden? Ook over aspecten als terreingebruik en eet-, broed- en nestgedrag is weinig bekend.

In samenwerking met terreinbeheerders zijn zes nesten op de Veluwe geselecteerd en is op iedere locatie een jonge raaf van een gps-zender voorzien. Deze jonge raven hadden een leeftijd van gemiddeld 38 dagen, dat is zo'n 7 tot 12 dagen voor uitvliegen. Alle jonge raven waren gezond en hadden een gemiddeld gewicht van 1002 gram. De zender, gekoppeld aan een 'harnasje', bevindt zich op de rug waarbij het harnasje als een soort rugzakje onder vleugels en over borst wordt bevestigd. De zender is voorzien van een zonnepaneeltje die er voor zorgt dat er steeds voldoende spanning is om signalen uit te zenden. De onderzoekers kunnen de gegevens van de vogels via een website volgen. De eerste resultaten laten zien dat de zenders prima functioneren.

Jonge raven vliegen uit

De eerste jongen namen op enkele warme dagen in begin mei voor het eerst de vleugels en verlieten het nest. Zoals vaker wordt gezien bij jonge raven, verbleven de meeste jongen in de weken na uitvliegen nog in de directe omgeving van het nest en brachten ze de nacht door in of rond de nestboom. Al snel genoeg werd gezien hoe sommige raven enkele kilometers vlogen om voedselbronnen van restaurants en bij de vuilnisbelt in gebruik te nemen. Andere raven verbleven vaak urenlang op dezelfde locatie met nestgenoten totdat hun ouders voedsel kwamen afleveren. Naar verwachting zullen de jonge raven in de komende weken steeds meer gaan rondtrekken en groepen vormen met andere jonge raven. De gegevens die dit oplevert, zijn hopelijk zeer bruikbaar om meer te weten te komen over de relatie tussen wolf en raaf.

Foto: Jéfta Leeuwis

Vrijwilliger marketing & communicatie

Ben je enthousiast, creatief en heb je passie voor natuur(educatie) en ook nog kennis over marketing en communicatie? Dan is IVN Roermond e.o. op zoek naar jou!

Uitgebreide omschrijving

Binnen dit vrijwilligerswerk kun je alle kanten op. Van het uitdenken van de communicatiestrategie, het bijhouden en opzetten van socialmediakanalen tot het ontwerpen van nieuwsbrieven en opbouwen van lokale media-netwerken. Wij zoeken iemand die gedreven en creatief is om samen met onze vereniging de interne en externe communicatie verder uit te bouwen.

Je hoeft zeker niet alle bovengenoemde activiteiten zelf te doen. Binnen IVN Roermond e.o. hebben wij als doel en wens om een communicatieteam op te zetten.

Uiteraard ben je ook van harte welkom om binnen IVN Roermond e.o. ook kennis te maken met alle andere activiteiten die wij doen op het gebied van excursies etc. Indien je nog geen lid bent van IVN Roermond e.o. is dit uiteraard geen probleem. Eerste jaar lidmaatschap krijg je van de vereniging.

Werkervaring is niet het belangrijkste. Enthousiasme en creativiteit wel.

Twijfel niet en stuur gewoon een berichtje naar bestuur@ivnroermond.nl

Het voornaamste wat vrijwilligers nodig hebben is beheersing van het Nederlands.

Nieuws over egelopvang

Door Marieke van den Ende

Dat we allemaal ons steentje of eigenlijk boompje bij moeten dragen aan het terugdringen van de klimaatverandering, weten we allemaal.

Waarschijnlijk ook een gevolg van het veranderende klimaat is, dat Egelopvang Stein dit jaar nog nooit zo laat verweesde baby-egeltjes heeft moeten opvangen.

Het was maandag 11 oktober toen Joost Geraets en ik voor overleg bij Marc Moonen van Stichting Das en Boom waren en een app op mijn telefoon ineens veelvuldig gingen trillen. Het was een melding dat er een nestje jonge egels verstoord was in de tuin van het Missiehuis in Steyl. Met het herfstklaarmaken (op oude wijze) van een grote tuin, was men met een tractor tegen het nest van moeder egel en haar drie jongen gebotst. Het nest lag overhoop en de moeder egel was gevlucht.

Het advies van de collega bij de Egelopvang was om het nest zo goed en zo kwaad als het ging te herstellen en een kruik of fles warm water onder het nestmateriaal tegen de jongen aan te leggen.

Dat in de hoop dat de moeder er weer bij ging liggen, om ze warm te houden en te voeden.

Een aantal uren is dit bekeken en moeder kwam wel kijken maar ging er niet meer bij liggen.

Daarom is besloten de jongen op te halen. Op de terugreis van Das en Boom in Nijmegen kwamen wij bij het Missiehuis langs. De broeder voelde zich erg schuldig en was blij dat we de drie egeltjes van amper twee weken oud, met de oogjes nog dicht, meenamen.

De kleinste van de drie was inmiddels flink koud geworden, dus de autoverwarming op de hoogste stand en de

Broeder Clemens

baby-egels in mijn handen lekker warm vervoerd. Bij thuiskomst was het terrarium al lekker warm en kon ik ze wegen (92,98 en 110 gram). Ze kregen electrolyte (zout-/suikeroplossing) om de overgang van moedermelk naar kunstvoeding soepeler te laten verlopen.

Darmpjes van babyzoogdieren zijn erg gevoelig voor veranderingen, en wisselingen in voeding kunnen snel diarree veroorzaken met als gevolg darmontsteking en de dood.

Geleidelijk kon ik overgaan op de kunstvoeding. De eerste dagen kregen ze dag en nacht om de twee uur de fles en na 5 dagen gingen de oogjes open (dat is meestal rond dag 17).

Ze gingen meer drinken en de tussenpozen werden groter. Daarna gingen ze over op het zelf van een laag bakje drinken en geweekte brokjes eten en nu na bijna vijf weken verder zijn ze zover dat ze de winter gaan doorbrengen in een gesloten tuin. In een egelhuis met nog een bakje egelvoer ter beschikking.

De drie egels zullen nu ook zelf hun kostje in de tuin moeten leren vinden.

Wanneer ze volgend voorjaar weer wakker worden en een beetje aangesterkt zijn na de winterslaap, mogen ze terug naar de broeders van het Missiehuis, waarnaar ze vernoemd zijn; Broeder Alfons, Clemens en Erich. De broeders zullen in het vervolg vast en zeker goed uitkijken bij het tuinieren.

Beleef de natuur

Broeder Erich

Eigenlijk hebben deze late baby-egels geluk gehad, want wij krijgen in de egelopvang in Stein net als bij het Natuurhulpcentrum in Opglabbeek op dit moment heel veel jonge egels met darmparasieten te verzorgen. Veel van hen overlijden, ondanks medicatie toch nog omdat de infectiegraad al te hoog is. Darmen, maag, longen en lever zijn dan al te zwaar beschadigd.

Zou deze hoge infectiegraad met darmparasieten, vaak veroorzaakt door geïnfecteerde slakken, ook een gevolg zijn van de klimaatverandering?

Opvangcentra houden hun hart vast.

Foto's bij dit artikel zijn aangeleverd door de auteur.

De broeders zelfstandig aan de lunch op 2 november

Eén van de 'dalen' in het voormalige R.A.F.-munitiedepot Brügggen, foto genomen begin september, Frans Hendrixx

Een ongestreken hemd.....

Door Leo Koster

Omdat ik in week 40 van 2021 namens het IVN Roermond e.o. mensen moet rondleiden over het voormalige munitiedepot van de R.A.F. tussen Swalmen, Brügggen en Reuver, besluit ik op zaterdag 2 oktober 2021 voor te lopen. Ik ken het gebied goed, maar ik ben er al een tijdje niet geweest en dan is voorwandelen wel aan te raden. De ingang naar het Naturschutzgebiet Brächter Wald ligt in mijn geval in de buurt van de Witte Steen. Na 15 kilometer vanuit Maasniel rijd ik via de Keulseweg in Reuver naar grenspaal 429. Rond 07.45 begin ik te wandelen, het is droog en 13°C. Café “de Grens” aan de Prinsendijk is een zogenaamde Pieterpad-stop. Het lange afstandswandelpad Pieterpad is 485 km lang. Het begint in het Groningse Pieterburen en eindigt op de St. Pietersberg te Maastricht. Hier in de buurt van café “de Grens” werd in de vroege middeleeuwen recht gesproken. Dit werd gedaan Am Weissen Stein (bij de steen der wijzen). De benaming van deze steen werd verbasterd en veranderd in Am Weissen Stein (aan de witte steen). Op de roodkleurige steen naast grenspaal 429 zit een koperen plaatje “Holland Border Walk 2000” en de namen van de Nederlandse kunstenaar Fenna Swart en de Amerikaan Joseph Scorselo, alsmede hun voetafdrukken. In 2000 hebben zij vanaf juli 2000 een grenswandeling langs Nederland gelopen. Gedurende 100 dagen, een tocht van ruim 2000 km. Van Scheveningen naar Zeeland, langs België en Duitsland naar de Waddeneilanden en langs de kust weer terug naar Scheveningen. Aan de Limburgse grens met Duitsland staan 403 grensstenen, niet meegerekend de zogenaamde tussenstenen, die het nummer krijgen van de hoofdpaal en een letter. De aluminiumplaatjes op de stenen zijn zo geplaatst dat je ze ziet wanneer je volgens de oplopende nummering van steen tot steen loopt.

Rond 08.00 uur wandel ik via een draaiport het gebied binnen. Sinds 1995 rust op dit 1240 ha. grote gebied een beschermde status. Via nog 5 andere ingangen kan men

dit gebied betreden. Het afgerasterde gebied (65 ha.) rechts achter de ruime draaiport, betreft de voormalige ontploffingsplaats. Hier werd eens per maand op maandag niet meer te gebruiken munitie of afgekeurde munitie tot ontploffing gebracht, onder hoge veiligheidsvoorschriften. Maar ik ga bij een infobord naar links. Een wat laag hangende tak is flink beschadigd. De veroorzaker is de bok van het edelhert. Rechts, naast het pad, fraaie geschubde inktzwammen. Als ik omhoog wandel over het grindpad kom ik bij de eerste aarden beschermingswallen van 6-8 meter hoog. Binnen die wallen werd munitie opgeslagen ook in munitiehallen.

Tussen de bomen zie ik een damhert staan, een prachtige bok. Het damhert (*Cervus dama*) behoort tot de evenhoevigen en wordt ingedeeld onder grofwild. De dieren kunnen geweldig goed zien. De hoor- en reukzin is ook fantastisch goed ontwikkeld. De normale kleur in de zomer is rossig bruin bestrooid met lichte vlekken, doch zowel

Damwild kan nogal afwijkend gekleurd zijn, foto Frans Hendrixx

donkere als witte exemplaren komen voor. Over de hals en rug loopt een herkenbare streep. In de bronsttijd (eind oktober) galmt het hoestend, boerend en knorrend gebul van de bokken door het bos. Het gewei van deze volwassen bok is zeer imposant. Ze eten alles wat groen is, maar ook tamme kastanjes, appels en paddestoelen. De toegang tot verschillende wegen is afgezet door middel van houten schragen met opgeheven hand en de tekst "Bitte nicht betreten".

Het geluid van de zwarte specht krijgt mijn aandacht. Twee zwarte spechten vliegen over me heen onder het uiten van het cru-cru-cru-cru-geluid. Kort hierna hoor ik het fraaie geluid van de kleine bonte specht. Ik krijg weer een bok van het damhert in beeld, deze rent weg met "stuiterende" sprongen, alle vier poten van de grond tillend. Bij een andere beschermingswal heeft een houten uitkijkpost gestaan, doch vandalen hebben die in de fik gestoken.

Het gebied kent diverse uitkijkplatforms, foto Frans Hendriks

Ik hoor het fantastische geluid van de raaf. De vegetatie is hier langs de wegen vrij laag: bloeiende struikheide en hier en daar een bloeiend zandblauwtje.

En dat geldt ook voor het bezemkruiskruid. Het muizenootje is uitgebloeid. Het geluid en wat later het gehak van de grote bonte specht. Ik kom bij een T-splitsing. Dit is de Amersloher Weg. Links voor me is het beton nog te zien van een in- en uitlaadperron. Ik ga echter naar rechts.

De volgende kruising met informatiepanelen, Roermondseweg en Reuverseweg wordt ook wel Potsdamer Platz genoemd, nu Georg Sennert-Platz (1952-2013) naar iemand die veel voor dit gebied betekend heeft. Amerikaanse eiken en grove en zwarte dennen domineren in het gebied, maar ik zie ook paardenkastanjes. Wilde zwijnen zijn hier ook aanwezig gelet op het vele gewroet langs de paden. Tussen de naaldbomen rust een albinobok van het damhert. Omdat die in eerste instantie niet beweegt probeer ik het geluid na te bootsen. Hij richt zijn prachtige kop met imposant schoffelgewei lichtjes op. Diverse gaaien vliegen met eikels in de snavel over. Ik heb er al veel gezien, ik denk dat ze naar het zuiden aan het trekken zijn. In de buurt van een ontbost terrein vliegt het mannetje van de torenvalk. Ook hier zijn weer beschadigde takken. Met hun voorpoten schrapen de bokken van het

damhert wat grond weg en urineren hierop. Met hun machtige gewei bewerken ze boompjes en laag hangende takken. Ze markeren hiermee hun territorium.

Kuifmezen laten hun specifieke geluid horen. Ik wandel even naar één van de vele blusbekkens, door beweging van het water moeten zich daar wel waterdiertjes ophouden. Ik wandel naar rechts, parasolzwammen tonen hun schubbeige hoed, de ring om de steel is beweegbaar. Dan wandel ik weer naar links. Op een weidse grasvlakte geen damherten te zien. Vrouwelijke dieren (hindes) zou ik deze morgen helemaal niet te zien krijgen. Bij de volgende t-splitsing links, hier liep ik op de heenweg ook al. In het talud een wespenest, de insecten zijn niet gediend van mijn aanwezigheid. In en tegen het talud zijn ook kuiltjes zichtbaar. Door regen zijn de trechters wat vol gelopen met zand, doch ik doe een poging om een larve van de mierenleeuw te vangen. De eerste vangst is gelijk raak, doch dan zie ik gelijktijdig tussen de heidevegetatie een vervellingshuidje. De rafelige huid is niet geheel meer intact, een wat langere staart is duidelijk aanwezig. In mei 1993 heb ik samen met John en Mark Hannen op de Meinweg een slangenhemd van de adder gevonden. Deze schubben zijn echter niet voorzien van kielen, ik denk aan de vervellingshuid van de gladde slang. De opperhuid groeit niet mee, vandaar dat de slang een nieuw 'jasje' aan moet trekken. Dit aangetroffen vervellingshuidje is altijd binnenstebuiten gekeerd. Met het fragiele 'hemd' in mijn hand (is wettelijk niet toegestaan) verlaat ik rond 09.30 uur dit prachtige gebied.

Gladde slang, foto Frank Heinen

Gladde slang bezig om de oude huid af te stropen, foto Fank Heinen

Afgestroopte huid van de gladde slang, foto Corrie Koster

In de buurt van de parkeerplaats sjilpen huismussen van-
uit goed onderhouden heggen. Thuis meet ik het slangen-

hemd op: 52 cm. Op de raatvormige openingen van de
huid (de plekken van de schubben) zitten geen kielen, het
staartje is vrij lang. Ik heb hier te maken met het 'hemd'
van de gladde slang. De buikzijde is voorzien van lang-
werpige, achter elkaar liggende vakjes. Door een kronkel-
beweging te maken zorgen spieren en de ribben ervoor
dat de slang zich kan voortbewegen. Volgens de Rode Lijst
wordt de gladde slang bedreigd. Het is de kleinste en
zeldzaamste slang in ons land. De niet-giftige gladde
slang, die over een perfecte camouflage beschikt, is een
carnivoor en eet kleine gewervelden, waaronder hagedis-
sen. De prooi wordt levend doorgeslikt. De gladde slang
houdt de prooi in een wurrgreep om ze te kunnen veror-
beren.

Je ziet maar weer dat voorlopen de moeite waard is!

Porseleinzwam

Door Erik Nevels

Voor de porseleinzwam moet je in een beukenbos zijn. De
hoed van deze zwam is glad en slijmerig waardoor deze
glimt als porselein, wat de naamkeuze verklaart. De por-
seleinzwam is een beukenparasiet en nestelt zich op
zowel levend als dood hout. Het is een zogenaamde ne-
crotrofe parasiet. Hij doodt de boom en leeft dan verder
als saprofyt.

De zwam zelf is zoals alle paddenstoelen slechts een klein
deel van het totale organisme. Het grootste deel ervan be-
vindt zich als mycelium in het hout. Uit het mycelium van
de porseleinzwam wordt mucidine gewonnen, een middel
tegen huidschimmels.

Deze exemplaren kwam ik tegen in het Munnichsbos
nabij St. Odiliënberg. Dat paddenstoelen vliegen aantrek-
ken heeft zijn reden. De vliegen helpen namelijk om de
sporen te verspreiden.

Porseleinzwam, foto Erik Nevels

Van de Programmacommissie

Door Paul Monod de Froideville

Onze voorzitter Peter Kessing heeft tijdens het overleg van het bestuur en de coördinatoren van de werkgroepen
dringend om versterking van de Programmacommissie verzocht. Mede doordat enkele leden de commissie (die
we hier hartelijk willen bedanken voor hun inzet), verlieten, was vernieuwing hard nodig. De Programmacom-
missie wordt nu bemand door Ruud Snijders, René Horsten en Paul Monod de Froideville (coördinator). Om de
lijnen kort te houden neemt Peter Kessing deel aan het overleg.

De Programmacommissie heeft als eerste de nog lopende activiteiten voor 2021 vastgesteld, die vanwege de co-
ronaperikelen, wel of niet door konden gaan.

Daarna is het jaarprogramma 2022 ontwikkeld en vastgesteld. Vanwege de tijdsdruk is er gekozen voor tenmin-
ste één activiteit per maand. Ook is er gekozen om het jaarprogramma te presenteren in een folder, waardoor we
niet alleen onze leden, maar ook geïnteresseerden makkelijker kunnen bereiken. We denken een mooi gevarieerd
programma te hebben gerealiseerd. De activiteiten van de werkgroepen zijn behalve in Het Schrijvertje ook te
vinden op de website.

Als we naar de toekomst kijken streven we ernaar om workshops, cursussen en combinaties van lezing en ex-
cursie een prominente plaats te geven. Ook activiteiten van onze eigen leden verdienen onze aandacht. Trou-
wens in ons beleidsplan staat dat werkgroepen jaarlijks een activiteit verzorgen voor het jaarprogramma. Een
aandachtspunt.

Foto aangeleverd door de schrijver

IVN Bomenfestival

Door René Horsten

De 33 limburgse IVN-afdelingen hebben dit najaar een 40-tal activiteiten rondom het thema bomen georganiseerd.

Met deze extra aandacht voor bomen heeft IVN op velerlei wijzen laten zien en ervaren hoe belangrijk bomen in en voor ons leven zijn.

IVN Roermond e.o. heeft een belangrijke bijdrage geleverd met 5 zeer gevarieerde activiteiten:

Excursie 'Bomen in verstilte rust op Oude Begraafplaats Roermond', samen met Natuurhistorisch Genootschap Limburg, kring Roermond.

Excursie 'Paddenstoelen en bomen..... een haat-liefde verhouding', samen met IVN Helden

Excursie 'Bomen voelen en ruiken', met De Speurneuzen
Excursie 'Bomen, het groene goud', kasteelpark Hattem
Excursie 'Wood wide web wandeling', Munnichsbos

Ruim 100 mensen hebben aan bovengenoemde activiteiten deelgenomen en zij hebben kunnen genieten van zeer leerzame en belevingsvolle bomenactiviteiten.

Met dank aan onze gidsen.

In het kader van het IVN bomenfestival hebben Studiegroep Leudal en Groen Hart Leudal een bijzondere bomenexpositie georganiseerd in Bezoekerscentrum Leudal, Haalen. Deze expositie, met een ware speurtocht voor jong en oud, is een echte aanrader.

De expositie is nog tot medio februari 2022 te bezichtigen.

Lid worden?

IVN Roermond e.o. is een actieve afdeling met ongeveer 280 leden. Onze opgeleide natuurgidsen organiseren excursies en wandelingen in de prachtige natuurgebieden om ons heen. Daarnaast geven we workshops en cursussen over de natuur in het algemeen en specifiek over planten, insecten, vogels, het landschap, paddenstoelen en nog veel meer. De meeste van deze activiteiten zijn voor leden helemaal gratis! Zoekt u verdere verdieping? Neem dan deel aan één of meerdere van onze werkgroepen. Wij hebben bijvoorbeeld een actieve foto-, vogel-, heide- en plantenwerkgroep. En voor volwassenen met een verstandelijke beperking hebben wij een speciale groep, de Speurneuzen, die onder begeleiding elke maand een wandeling maakt.

Voor het aanmelden van een nieuw lid kijkt u op www.ivnroermond.nl. Wij heten u of uw bekende van harte welkom!

Opvallende wegbermplanten in en rondom het Leudal – Grasklokjes

Het afgelopen jaar hebben er diverse artikelen in Het Schrijvertje gestaan over het belang van verstandig bermonderhoud i.v.m. de diversiteit van leven. Bermen zijn lang te zien geweest als korgewiekte, biologische 'woestijnen'. Het besef dat deze stukjes groen belangrijk zijn voor planten en dieren, in het bijzonder voor insecten, begint terrein te winnen. Er worden bijvoorbeeld initiatieven genomen om maaibeeld dusdanig aan te passen dat het leven van plant en dier beter voorwaarden krijgt. En deze verandering laat successen zien. De biodiversiteit begint toe te nemen.

Om dit zichtbaar te laten worden hebben wij besloten om in navolging van Rondom het Leudal aandacht te besteden aan individuele soorten bermplanten. Het gaat een serie worden. Hieronder een mooie start met het grasklokje in de schijnwerper. De redactie.

Door Phlip Bossenbroek m.m.v. Hermien Hendriks, Joost Geraets en René Horsten

In 2020 zijn IVN-afdeling Roermond e.o. en Studiegroep Leudal aan de slag gegaan om samen met de gemeente Leudal en andere wegbeheerders het wegbermbeheer in de gemeente natuurvriendelijker te maken. Uiteindelijk hopen we dat er meer prachtig bloeiende bonte bermen met veel soorten planten en dieren zullen gaan ontstaan in plaats van de vele saaie en uitsluitend uit gras bestaande wegbermen van nu. De soorten die daarbij het meest in het oog springen worden in een reeks korte artikelen voorgesteld, zodat de lezer ook zelf kan constateren of er zich meer van dat moois aan het ontwikkelen is. In deze eerste aflevering is het grasklokje aan de beurt.

Grasklokjes (*Campanula rotundifolia*) waren een belangrijke aanleiding voor een andere vorm van wegbermbeheer. Deze voor het Leudal zeldzame plant werd doorgaans op het hoogtepunt van haar bloei afgemaaid. Nagroei en -bloei met zaadzetting moesten er voor zorgen dat de plant

niet uit de wegberm verdween. In het Leudal komt ze met enkele kleine en slechts één grotere groeiplaats voor, namelijk in de fraaie wegberm langs de Roggelseweg ter hoogte van de Spar. Tijdens de bloei is deze mooie plant niet te missen.

Zoals de naam al zegt is het grasklokje familielid van andere "Campanula's", die als tuinplant erg geliefd zijn. Het grasklokje daarentegen is een vrij laag blijvende, vaste plant met een hoogte van ongeveer 15-45 cm en groeit in kleine en grotere losse pollens. De bloemen zijn zachtblauw en kleuren dan ook de wegberm op het hoogtepunt van de bloei in mei, juni en juli met prachtige wolken van blauw. Soms zijn er ook wel wat witte bloemen. Grasklokjes zijn dikwijls aan te treffen in gezelschap van knoopkruid. Zo ook bij de Spar. Dat maakt deze berm nog mooier. De stengel van een grasklokje heeft naaldvormige blaadjes, maar het wortelrozet heeft juist ronde blaadjes wat de verklaring geeft voor haar wetenschappelijke soortnaam.

De soort heeft een voorkeur voor goed doorlatende, weinig tot niet bemeste gronden die bovendien licht zuur en vrij droog zijn. Zandgronden zijn in onze regio de favoriete groeiplaatsen.

Grasklokjes zijn gevoelig voor bemesting en concurrentie van hoge grassoorten. Bij een ecologisch bermbeheer, zoals niet maaien in het voorjaar en beheer dat gericht is op verschraving van de bodem, is te verwachten dat grasklokjes langzaam in onze bermen zullen gaan terugkeren. Grasklokjes zijn ook waardplant voor een hele reeks diersoorten, zoals de wolfsmelkuil, de klokjesmonnik, de variabele breedvleugeluil, zwartvlekdwergspanner en de gewone dwergspanner.

Plukken van grasklokjes is gevaarlijk volgens de volks-overlevering. Het kan onweer oproepen!

Grasklokjes, foto Hans Smulders

ZAAL *'t LEUKE*** CAFÉ**

Leukenstraat 6, 6099 AR Beegden
www.leukebeegden.nl

Uw adres voor:

- Verenigingen
- Vergaderingen / bijeenkomsten
- Voorlichting / werving / opleiding
- Cursussen
- Recepties
- Koffietafels
- Bruiloften
- Feesten & partijen

Natuur en gezondheid

Door Huug Stam

In het meest recente nummer van *Mens en Natuur* zijn maar liefst drie artikelen opgenomen over de relatie tussen natuur en gezondheid. Dit thema houdt mij al langere tijd bezig. Enerzijds ervaar ik de positieve gevolgen van het mogen genieten van waardevolle natuur. Anderzijds kan ik van slag raken indien de natuur onnodig aangetast wordt.

Wetenschappelijk zijn vele onderzoeken en experimenten verricht die de relatie tussen natuur en gezondheid bevestigen. Een belangrijke rol heeft Jolanda Maas, socioloog aan de Vrije Universiteit in Amsterdam. Maas stelt: "Het is feitelijk ook geen nieuw inzicht. De oude Grieken bouwden hun ziekenhuizen al in een groene omgeving. Helaas hebben veel mensen de natuur uit het oog verloren.

Jolanda Maas schrijft met Renske Visscher, regiodirecteur van het IVN en Koen Westen het boek *Green Mental Health*. Dit is onlangs verschenen. Hiermee hopen ze een beweging te starten om natuur vaker in te zetten bij de preventie en behandeling van mentale gezondheidsproblemen. Het boek ligt bij mij thuis op de stapel te lezen post. In de winter hoop ik de stapel kleiner te maken.

De titel van dit artikel is 'natuur en gezondheid'. Wellicht zou meer passend zijn: mijn natuur en mijn gezondheid. Onder deze subtitel schrijf ik namelijk het tweede deel van mijn biografie.

Wat betekent natuur voor mij? Erg veel en dat zal dan ook een belangrijk aspect vormen.

Met mijn natuur bedoel ik de natuur die ik kan beïnvloe-

den en waar ik min of meer zeggenschap over heb. Dat geldt allereerst voor mijn tuin. Mijn partner laat mij hierin de vrije hand. De tuin sluit aan, hoewel hiervan gescheiden door de straat, op een park met onder meer das, vos en bever als bewoners. Dit park staat weer in verbinding met het belangrijke Roerdal. Uiteraard krijgt dit gebied de maximale aandacht van de Milieugroep Roermond.

Met tussenpozen van een dag maak ik een wandeling van ongeveer vijf kwartier. Het betreft een route die voor het grootste deel door interessante natuur leidt. Voor mij is, los van de resultaten van onderzoeken en experimenten, duidelijk dat de natuur mij niet alleen rust maar ook inspiratie biedt.

Challenge voor gidsen en actieve leden van IVN Roermond e.o.

Door Joke van Rooijen

Wil jij jezelf uitdagen en jouw vaardigheden als gids vergroten? Ben jij creatief, heb je gevoel voor de natuur en wil jij jouw kennis uitdragen? Doe dan mee aan de challenge voor natuurgidsen en actieve leden van onze afdeling.

In een eeuwenoude locatie die verrassend verbonden is met het heden, gaan we de strijd met elkaar aan. Wat je nodig hebt om aan deze challenge mee te kunnen doen of zelfs te kunnen winnen, is kennis over iets in de natuur, creativiteit, vermogen om samen te werken en vooral humor.

Op 2 april 2022 gaat het gebeuren maar voor die tijd krijg jij nog een uitnodiging met alle informatie die je nodig hebt. Wil je zeker zijn dat jij mee kunt doen, dan kun je je alvast opgeven bij René Horsten: rene.horsten@ivn-roermond.nl

In september 2021 kwamen de nieuwbakken gidsen van IVN Roermond e.o. bij elkaar met vertegenwoordigers van diverse werkgroepen en het bestuur.

Deze middag leidde tot de afspraak dat een groepje zich gaat buigen over meer contacten binnen onze afdeling. De werkgroep gidsencontact is dan een feit. Finus van Cadsand, Ruud Snijders, René Horsten en Joke van Rooijen zijn deze uitdaging aangegaan.

Wij willen in 2022 een aantal momenten organiseren waarop gidsen en actieve leden van IVN Roermond e.o. elkaar kunnen ontmoeten en van elkaar kunnen leren.

We hebben ons zelf tot doel gesteld om dit op een verrassende manier te doen.

We gaan de uitdaging met jullie aan en wees erbij op 2 april 2022!

INDIEN ONBESTELBAAR: MORTEL 31, 6088 AH ROGGE.

Beleef de natuur

*De redactie wenst u fijne feestdagen
en een voorspoedig 2022*

Contactpersonen

IVN Roermond e.o. organiseert diverse activiteiten.
Wilt u iets weten of actief meedoen, neem dan
contact op met één van de volgende personen:

Werkgroep Vogels

Huub Loete, 06-14189335 /

Coen Cox, 06-52862791

vogelwerkgroep@ivnroermond.nl

Werkgroep Planten

Willemiek van Deutekom, 06-20903490 (regio oost)

Hermien Hendrikx, 06-13015190 (regio oost/west)

Natuurclub De Speurneuzen

Sjoerd van der Schuit, 0475-302733

speurneuzen@ivnroermond.nl

Vlinderwerkgroep

René Horsten, 06-22468910

vlinderwerkgroep@ivnroermond.nl

Heidewerkgroep

Hermien Hendrikx, 06-13015190

hermienhendrikx@hotmail.com

Jeugdactiviteitenwerkgroep

jeugdactiviteitenwerkgroep@ivnroermond.nl

Fotowerkgroep

fotowerkgroep@ivnroermond.nl

Werkgroep Amfibieën en Reptielen

René Horsten, Hermien Hendrikx; zie hierboven

Zoogdierwerkgroep

Joost Geraets,

Marieke van den Ende, 06-46522105

zoogdierwerkgroep@ivnroermond.nl

meer genieten van het wandelen

Geniet meer van het struinen,
wandelen en excursies in de natuur
met de juiste wandelschoenen
en wandelkleding

We hebben een
enorme keuze en
helpen je graag

Altijd
10% korting op
alle schoenen
en kleding

beleef de natuur!

Ton Notermans

wandelsport - outdoor - kamperen

Dr. Philipslaan 25-B - Roermond - T. 0475-420610 - tonnotermans.nl

Macrofaunawerkgroep

Ron Van Pol, 06-25012712

macrofauna@ivnroermond.nl

Excursieloket

Ruud Snijders, 06-24404802

excursies@ivnroermond.nl

Werkgroep Communicatie

Vacature

communicatie@ivnroermond.nl

Programmacommissie:

Paul Monod de Froideville, 06-15868414

programmacommissie@ivnroermond.nl

Vertrouwenspersoon

Rikie Verhagen, 0475-464767

rikie.verhagen@ivnroermond.nl

Redactie Het Schrijvertje

Frans Hendrikx, 0475-503291

hetschrijvertje@ivnroermond.nl

Webmaster: webmaster@ivnroermond.nl

Fotomaster: fotomaster@ivnroermond.nl